Raadsvoorstel

Commissievergadering	**:**	P&C
Titel	:	Legesverordening 2024
Onderwerp	:	
Portefeuillehouder/Teamleider	:	Jan van Weperen/Froukje de Wit
Extern zaak ID (zaakcode)	:	

Datum collegevergadering
7 november 2023

Voorgesteld besluit
1. De notitie leges vast te stellen en daarmee
   - 1.1 De leges voor een omgevingstafel vast te stellen op begrotingsbasis
   - 1.2 De leges voor een intaketafel en/of omgevingstafel voor 100 % in mindering te brengen op de leges voor een aanvraag Omgevingsvergunning
   - 1.3 Voor leges voor milieu belastende activiteiten (MBA's) vanaf 2024 50 % van de kostendekkende tarieven te heffen
   - 1.4 Voor overige nieuwe diensten de leges te baseren op de ingeschatte ambtelijke inzet
   - 1.5 Voor bestaande diensten uit te gaan van de gemiddelde tarieven van de OWO gemeenten
   - 1.6 Voor het ruimtelijk deel van de omgevingsvergunning de leges te baseren op een gedifferentieerd tarief gekoppeld aan de bouwsom
   - 1.7 De separate legesheffing voor complexen te laten vervallen
   - 1.8 Bij evenementenvergunningen onderscheid te maken tussen tarifering voor kleine, grote en overige evenementen.
2. De legesverordening 2024 vast te stellen

Openbaar
Ja, passief via openbaar verslag

Inleiding
De legesverordening 2024 is compleet herzien. Dit vanwege de invoering van de Omgevingswet en wet Kwaliteitsborging. Hiermee sluit de legesverordening goed aan op de opbouw van de nieuwe wetgeving. Daarnaast zijn de artikelen en de inhoud zoveel mogelijk geharmoniseerd tussen de OWO-gemeenten.

Argumenten

1.1 De inzet van ketenpartners en de eigen organisatie kan per omgevingstafel aanzienlijk verschillen
Daarom is het voorstel om de leges voor een omgevingstafel op begrotingsbasis vast te stellen. Dit betekent dat de leges per omgevingstafel wordt bepaald op basis van de benodigde inzet van interne ambtenaren en ketenpartners. Het verschuldigde bedrag wordt voorafgaand aan het in behandeling nemen van de aanvraag aan de aanvrager meegedeeld. Wanneer de behandeling meer tijd kost dan is begroot, kan het meerdere niet meer bij de aanvrager in rekening worden gebracht.

1.2 Hiermee wordt het gebruik van de intaketafel en/of omgevingstafel zoveel mogelijk gestimuleerd
Vergunningaanvragen moeten in beginsel afgehandeld worden via de reguliere procedure van 8 weken. Dit is een zeer krappe termijn. Indien deze termijn wordt overschreden kan de aanvrager de gemeente in gebreke stellen wegens te laat beslissen en een dwangsom eisen voor elke dag te laat beslissen. Alleen in

bijzondere gevallen is een langere termijn mogelijk. Daarom is het wenselijk dat nieuwe plannen in een vroeg stadium al besproken worden en indien nodig kunnen worden bijgesteld/bijgestuurd. Een intaketafel en/of omgevingstafel is echter geen verplicht instrument dat de gemeente in kan zetten, maar geldt op vrijwillige basis. Door de leges voor een intaketafel en/of omgevingstafel voor 100 % in mindering te brengen op de leges voor een aanvraag Omgevingsvergunning willen we het gebruik hiervan zoveel mogelijk stimuleren.

1.3 Dit is in lijn met het advies van een werkgroep van een aantal Friese gemeenten
Een werkgroep van een aantal Friese gemeenten heeft een advies opgesteld voor de op te nemen tekst in de legesverordening met betrekking tot het onderdeel milieu belastende activiteiten (MBA's) en de bijbehorende tarieven. Voor het advies zijn diverse aannames (o.a. kengetallen) gedaan. Het advies van de werkgroep is om vanwege de aannames uit te gaan van 50 % van de kostendekkende tarieven op basis van de gehanteerde kengetallen.

1.4 Vanwege ontbreken kengetallen is een inschatting gemaakt van de ambtelijke inzet op basis van complexiteit
Naast omgevingsplanactiviteiten en milieubelastende activiteiten zijn er onder de omgevingswet ook andere nieuwe activiteiten. Bij de overige nieuwe diensten is een inschatting gemaakt van de ambtelijke inzet afhankelijk van de verwachte complexiteit van de dienst. Voor eenvoudige diensten (bijvoorbeeld maatwerkvoorschrift bij overige activiteiten) is uitgegaan van 1 uur ambtelijke inzet. Voor diensten zoals binnenplanse omgevingsplanactiviteiten bij wijzigingsbevoegdheid of uitweringsplicht is uitgegaan van 4 uren ambtelijke inzet. Voor diensten zoals een buitenplanse omgevingsplan activiteiten is uitgegaan van 8 uur ambtelijke inzet. Door monitoring ontstaat een beeld van de daadwerkelijke inzet en kosten. Op basis daarvan kan de tarifering de komende jaren worden bijgesteld.

1.5 Ambitie is harmonisatie van de legesverordening en daarmee realiseren efficiency voordelen
OWO-VTH voert voor de OWO gemeenten de activiteiten m.b.t. omgevingsvergunningen en APV gerelateerde onderwerpen uit. Deze onderwerpen vallen onder de huidige wetgeving onder titel 2 en 3. Onder de nieuwe wetgeving vallen deze onderwerpen onder hoofdstuk 2 en 3. In de huidige legesverordeningen van de OWO gemeenten zitten aanzienlijke verschillen in activiteiten waarvoor leges wordt geheven en in maatstaven en tarieven. Bestuurlijk is de ambitie uitgesproken om gelijktijdig met de invoering van de nieuwe wetgeving voor hoofdstuk 2 en 3 zowel beleidsinhoudelijk als qua financiën (zoveel mogelijk) in te zetten op harmonisatie binnen de OWO gemeenten. Ons voorstel is om voor bestaande diensten uit te gaan van de gemiddelde tarieven van de OWO gemeenten. Een overzicht van de artikelen en diensten waarbij dit van toepassing is vindt u in bijlage 3.

1.6 Bij een vast tarief dalen de baten waarschijnlijk sneller dan de lasten
In de model legesverordening van de VNG wordt uitgegaan van een vast legestarief voor de ruimtelijke toets en het toezicht daarop. Dit betekent waarschijnlijk dat bij de toepassing van een vast tarief de baten sneller zullen dalen dan de lasten. Een gemiddelde tariefstelling zal namelijk leiden tot maatschappelijk onacceptabele tarieven voor in omvang geringe projecten. Om deze daling van baten deels te compenseren is het voorstel om te kiezen voor een gedifferentieerd tarief gekoppeld aan de bouwsom. Een koppeling aan de bouwsom sluit aan op de huidige systematiek en de systematiek voor het in rekening brengen van leges voor het bouwkundige deel.

1.7 Ambitie is harmonisatie legesverordening en stimulering woningbouw
Ooststellingwerf hanteert in de huidige legesverordening een afwijkend tarief voor een complex woningen dan wel een gebouw waarin meerdere bedrijven worden ondergebracht. Weststellingwerf en Opsterland hanteren deze afwijking niet. Vanwege de wens van harmonisatie van de legesverordeningen binnen de

OWO gemeenten en de wens om woningbouw te stimuleren is het voorstel om de separate legesheffing voor complexen te laten vervallen.

1.8 Dit aansluit bij de APV en hierdoor alleen grote evenementen leges hoeven te betalen voor een vergunning
Voorstel is om in de nieuwe legesverordening uit te gaan van kleine, grote en overige evenementen. Kleine evenementen zijn kleine evenementen conform de Algemene Plaatselijke Verordening (APV). Voor deze evenementen is geen vergunning nodig. Grote evenementen zijn grootschalige evenementen of evenementen met een verhoogd risicoprofiel conform de classificatie van de veiligheidsregio. Dit zijn meerdaagse evenementen waarbij op pieken meer dan 5.000 bezoekers aanwezig zijn. Voor grote evenementen is een vergunning nodig. Voorstel is om hiervoor een bedrag van € 1.680 aan leges te heffen. Overige evenementen zijn evenementen die niet voldoen aan de criteria voor kleine- en grote evenementen. Voor overige evenementen is een vergunning nodig. Voorstel is om hiervoor geen leges te heffen. De afgelopen jaren zijn in Ooststellingwerf geen evenementen geweest, die zich kwalificeren als grote evenementen.

2. Herziening is nodig vanwege nieuwe wetgeving
Vanwege de omgevingswet en Wet Kwaliteitsborging is het noodzakelijk om een nieuwe legesverordening vast te stellen. De huidige legesverordening sluit niet aan bij de nieuwe wetgeving. Indien we geen nieuwe legesverordening vaststellen kunnen we vanaf 1 januari 2024 geen leges heffen voor de betreffende diensten. De VNG modelverordening is als basis gebruikt om de teksten van de verordening te actualiseren. Een aantal artikelen in de legesverordening van Ooststellingwerf staan op gereserveerd. Dit betekent dat deze artikelen niet van toepassing zijn op de gemeente Ooststellingwerf. Door de reservering houden we wel aansluiting bij de nummering in de modelverordening van de VNG.

Kanttekeningen

Het eerste jaar (2024) is een overgangsjaar
Het eerste jaar waarin we met de nieuw wetgeving werken is een overgangsjaar, waarin in verband met overgangsrecht ook nog oud recht van toepassing is. Ook moeten ambtenaren, inwoners en externe partijen nog leren omgaan met de nieuwe wetgeving. Een echt goed beeld van de werkelijke kostendekkendheid ontstaat naar verwachting in 2025.

De Omgevingswet en Wkb liggen politiek gevoelig
Er zijn de afgelopen periode meerdere moties ingediend voor uitstel van de Omgevingswet en Wkb. Rode lijn van de moties zijn zorgen over een verantwoorde invoering. De afgelopen periode heeft dit er onder andere toe geleid dat de categorie verbouw gevolgklasse 1 is uitgesteld van in eerste instantie 1 januari 2024 naar 1 juli 2024 en vervolgens van 1 juli 2024 naar 1 januari 2025. Dit op voorwaarde dat uit onderzoek blijkt dat er geen belemmerende factoren zijn voor invoering.

Na inwerkingtreding Omgevingswet en Wkb zijn meerdere wijzigingen te verwachten
Voor de ontwikkeling van het omgevingsplan geldt een overgangstermijn tot eind 2031. De OWO gemeenten gaan het omgevingsplan gefaseerd uitwerken. Alle besluiten in het omgevingsplan kunnen effect hebben op de legesverordening. Met de inwerkingtreding van de wet Kwaliteitsborging wordt het bouwtechnische deel van de werkzaamheden van nieuwbouw in gevolgklasse 1 overgeheveld naar de private kwaliteitsborgers. Het is de bedoeling dat deze verschuiving van werkzaamheden ook gaat plaatsvinden voor verbouw gevolgklasse 1 en bouwwerken in hogere gevolgklassen. Wanneer dit gaat plaatsvinden is nu nog niet bekend.

De kostendekkendheid van de totale legesverordening neemt af
Hoofdstuk 1 kent een fors aantal artikelen met maximumtarieven, zodat de beleidsvrijheid om leges te

verhogen hier niet aanwezig is. Bij diverse diensten is er een spanningsveld tussen de wens om tarieven zo kostendekkend mogelijk te maken en het houden van een acceptabel tarief bij een concrete vergunningsaanvraag. Bij sommige vergunningssoorten (bijvoorbeeld kapvergunningen) zou een kostendekkend tarief een tarief opleveren dat niet in verhouding staat tot de kosten van het project (bijvoorbeeld de kosten om een boom te kappen of het verkrijgen van een evenementenvergunning). De mogelijkheden voor kruissubsidiering nemen af. Kruissubsidiering betekent dat voor de ene dienst een meer dan kostendekkend tarief wordt gevraagd en voor de andere dienst een minder dan kostendekkend tarief. De vergunning voor het bouwtechnische deel was veruit het grootste product en had een tarief dat meer dan kostendekkend was.

Fluctuaties in legesopbrengsten en kostendekking hoofdstuk 2 neemt toe
Fluctuaties in legesopbrengsten en kostendekking hoofdstuk 2 nemen toe. Doordat het aantal technische vergunningsaanvragen fors afneemt, wordt de totale opbrengst meer afhankelijk van een klein aantal resterende vergunning plichtige grote bouwprojecten (in gevolgklasse 2 en 3).

Er is geen overzicht met wijzigingen in de verordening bijgevoegd
De verordening 2024 is gebaseerd op de nieuwe modelverordening van de VNG. De nieuwe verordening wijkt op heel punten af van de verordening 2023. De beide verordeningen verschillen qua artikel opbouw en indeling zo veel van elkaar dat het niet mogelijk is om een overzicht van wijzigingen op te stellen. Daarom is er een aparte notitie leges opgesteld waarin de belangrijkste gevolgen van deze wetten en de door ons voorgestelde beleidskeuzes zijn toegelicht.

Voor hoofdstuk 1 algemene dienstverlening vindt geen harmonisatie plaats
Voor hoofdstuk 1 vindt geen harmonisatie plaats. Hiervoor is gekozen omdat de dienstverlening voor hoofdstuk 1 niet plaatsvindt via OWO-VTH, maar via de separate gemeenten. Voor hoofdstuk 1 is qua teksten zoveel mogelijk aangesloten bij de nieuwe modelverordening van de VNG. De tarieven zijn, voor zover mogelijk, geïndexeerd 3,1 %. Dit is conform besluitvorming bij de kaderbrief 2024-2027. Vanaf 1 januari 2024 treedt de nieuwe wet dubbele achternaam in werking. Ouders kunnen van deze nieuwe mogelijkheid gebruik maken als hun eerste kind wordt geboren op of na 1 januari 2024. De gekozen achternaam geldt vervolgens voor al hun volgende kinderen. Voor de naamskeuze van kinderen die zijn worden geboren op of na 1 januari 2024 is het tarief nihil. Door een overgangsregeling kunnen ouders ook voor eerder geboren kinderen een dubbele achternaam aanvragen. De overgangsregeling geldt tot 1 januari 2025. Als ouders hiervan gebruik maken bepaalt de regeling dat zij hiervoor een recht (leges) verschuldigd zijn. De hoogte daarvan wordt vastgesteld door de minister voor Rechtsbescherming. Voor de (hernieuwde) naamskeuze van kinderen die zijn geboren voor 1 januari 2024 gelden de volgende tarieven. Voor het oudste kind € 75. Voor elk volgende kind van dezelfde ouders € 50 per kind.

Financiële toelichting

De Wkb heeft veel impact op Ooststellingwerf doordat wij vooral veel bouwwerken in gevolgklasse 1 hebben. Wij schatten in dat circa 90 % van de vergunningplichtige technische bouwactiviteiten in gevolgklasse 1 valt en dus bij de inwerkingtreding van de Wkb wegvalt. Historisch heeft ruim 60 % tot 75 % van de legesopbrengsten betrekking op bouwvergunningen. De consequenties voor de legesopbrengsten zijn daardoor aanzienlijk. Tot 2032 krijgen gemeenten de tijd om het omgevingsplan vast te stellen. Hierin maakt de gemeente keuzes of omgevingsplanactiviteiten vergunningplichtig blijven, meldingsplichtig worden of geen van beide. Ook deze keuzes hebben gevolgen voor de leges. Op termijn verwachten we een daling van de lasten. Omvang daarvan is vooralsnog lastig in te schatten vanwege nieuwe taken, frictiekosten en wijzigingen na inwerkingtreding nieuwe wetgeving.

Publicatie voor bekendmaking

Burgemeester en wethouders van de gemeente Ooststellingwerf maken bekend dat de gemeenteraad in zijn vergadering van 19 december 2023 de Verordening op de heffing en invordering van leges 2024 heeft vastgesteld. Ook heeft de gemeenteraad de notie leges vastgesteld waarin de gehanteerde uitgangspunten zijn toegelicht.
De Verordening op de heffing en invordering van leges 2024 ligt vanaf 20 december 2023 ter inzage op het gemeentehuis. Ieder kan op verzoek, tegen betaling, een afschrift krijgen van het besluit. De verordening is ook in te zien op de gemeentelijke website.
De Verordening op de heffing en invordering van leges 2024 treedt in werking op 1 januari 2024.
Tegelijkertijd wordt de Verordening op de heffing en invordering van leges 2023 ingetrokken.

Vervolg

Na besluitvorming door de raad wordt de verordening bekendgemaakt door plaatsing in het elektronisch gemeenteblad.

De financiële consequenties van de wetswijzigingen worden de komende jaren gemonitord. Hierdoor krijgen we inzicht in de lasten en baten van de Omgevingswet en Wkb op korte en lange termijn en kunnen we hierop bijsturen. De effecten worden meegenomen in de P&C cyclus.

Bijlagen

1. Notitie leges, toelichting effect invoering Omgevingswet en Wkb
2. Overzicht (gemiddelde) tarieven OWO gemeenten 2023 bestaande diensten